

ПРАВА НА ВОЛЮ

Праваабарончы бюлетеңь

Прымушаюць галасаваць датэрмінова – зьвяртайцяся у пракуратуру

Паводле дадзеных грамадзянскай кампаніі "Праваабаронцы за свабодныя выбары", ва ўсіх рэгіёнах краіны працягваецца шырокое выкарыстаныне адміністрацыйнага рэсурсу з мэтай забесьпячэння масавага датэрміновага галасаванья.

"На адмысловых сходах у выканкамах ідэалагічнай працаўнікі установаў і арганізацыяў на этым тыдні атрымалі ўказаныні аб неабходнасці забясьпечыць максімальна магчымую яўку менавіта на датэрміновае галасаваньне. На некаторых прадпрыемствах, як, напрыклад, на Глыбоцкім малочна-кансервавым камбінаце, кіраўніцтва ўказвае падначаленым, хто канкрэтна павінен удзельнічаць у датэрміновым галасаваньні", – сказаў праваабаронца В. Стэфановіч.

"Разам з тым, 26 лістапада на онлайн-канферэнцыі ў газете "Камсамольская працяда ў Беларусі" старшыня ЦВК Лідзія Ярмошына ў адказ на пытаныне пра адказнасць чыноўнікаў за прымус да датэрміновага галасаваньня падкрэсліла, што пры наяўнасці падобных выпадкаў варта зьвяртацца ў пракуратуру з адпаведнай заявай. Ярмошына патлумачыла, што падобныя дзеяньні – адміністрацыйнае правапарушэнне ("перашкода свабоднаму волевыяўленню грамадзянай") за што ў якасці санкцыі прадугледжаны штраф", – адзначыў юрист.

Праваабаронцы гатовыя дапамагаць людзям, якія адважацца заявіць у пракуратуру пра факты іх прымусу да датэрміновага галасаваньня.

"Акрамя таго, мы маем намер адкрыць на сваім сайце рубрыку, дзе будзем зъмяшчаць фота і відэа таго, як людзей прымушаюць галасаваць датэрмінова. І хай пракуратура рэагуе на гэтыя выпадкі па фактах публікацыі ў СМИ", – падкрэсліў праваабаронца.

Праваабарончыя матэрыялы можна таксама прачытаць на сайтах: www.spring96.org; www.charter97.org; www.baj.by

Менск, 10 сінегня 2010 году.

Грамадзяне могуць і павінны змагацца за свае права

10 сінегня – Міжнародны дзень правоў чалавека, дзень, калі Арганізацыя Аб'яднаных Нацияў прыняла Усеагульную дэкларацыю чалавека. З гэтай нагоды шэраг грамадzkіх арганізацыяў правялі некалькі акцыяў, каб прыцягнуць увагу да парушэнняў правоў чалавека ў Беларусі.

У цэнтры сталіцы праваабаронцы і актыўсты моладзевых рухаў зладзілі акцыю, прысьвечаную Міжнароднаму дню правоў чалавека. Падчас акцыі яны раздалі мінікам некалькі тысячай тэкстаў Усеагульной дэкларацыі правоў чалавека.

Усеагульная Дэкларацыя складаецца з 30 артыкулаў, якія даюць азначэнны права чалавека. З прынцыпам Дэкларацыі права чалавека сталі часткай міжнароднага публічнага права і глабальнай канцепцыяй. Упершыню ў гісторыі быў распрацаваны міжнародныя праваўлы, якія апісваюць тое, як дзяржавы павінны ставіцца да сваіх грамадзянай. Беларусь тады, у 1948 годзе ўстрымалася ад падпісання гэтага дакументу.

Праваабаронцы віншавалі жыхароў Менску і тлумачылі сэнс палажэнняў Усеагульной дэкларацыі, значэнне гэтага дакументу для грамадзтва. Разам з дэкларацыяй раздавалі і каляровыя буклеты кампаніі "Праваабаронцы супраць съмяротнага пакарання ў Беларусі". Акцыя была прыхільна су-

стрэтая грамадзянамі і прайшла без затрымання.

У той жа дзень актыўсты кампаніі "Грамадзянін" перад уваходам у будынак Менгарвыканкаму ўсталявалі "Сыцяну ганьбы" – шчыт з прымацаванымі да яго дзясяткамі копіямі заявай на правядзенне акцыяў, у якіх было адмоўлена. Міліцыяны запатрабавалі спыніць недазволене пікетаванне, і тады ўдзельнікі, тримаючы ў руках плакаты "Нам забаранілі гучна размаўляць", "Нам забаранілі зьбірацца больш за трох чалавек", "Нам забаранілі пісаць", прайшли па праспекце Незалежнасці да Кастрычніцкай плошчы, дзе акцыя і завершилася. Падчас шэсця міліція і людзі ў цывільнім затрымалі частку ўдзельнікаў акцыі, але потым іх адпусцілі.

"Мы прайшли адным з тых маршрутаў, якія мы называлі ў сваіх заяўках. І, нягледзячы на ўсе забароны, мы паказалі, што грамадзяне могуць змагацца за свае права. І мы паказалі прыклад, што за свае права трэба змагацца: мы будзем дамагацца свабоды сходаў", – распавёў актыўіст кампаніі Мікіта Краснou.

Міжнародны дзень правоў чалавека адзначылі і ў Гародні. Праваабаронцы віншавалі (Працяг на стар. 7)

Аўтапрабег "Мы за Бацьку!" незаконны, але ніхто не вінаваты

Правабаронца Валянцін Стэфановіч атрымаў адказ Цэнтрывыбаркаму на сваю скаргу, у якой прасіў прыцягнуць да адказнасці ўдзельнікаў аўтапрабегу "Мы за бацьку!". Як паведамлялася раней, гэты аўтапрабег стартаваў у г. Санкт-Пецярбургу і быў арганізаваны расейскімі грамадзікімі аўяднаннямі "Браты славяне" і "Аўтарадыёклуб". Грамадзянне Расійскай Федэрэцыі праехалі па 24 населеных пунктах Беларусі. Удзельнікі аўтапрабегу рухаліся калонай, аздобленай сцягамі і лозунгамі ў падтрымку дзеючага кіраўніка дзяржавы на будучых выбарах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

В. Стэфановіч прайфармаваў ЦВК, што замежныя грамадзяне таксама праводзяць у беларускіх гарадах і мястэчках мітынгі на тэму выбараў. Ён падкрэсліў, што "ч. 4 арт. 45 Выбарчага кодэкса наўпраст забараняе замежным грамадзянам прымату ўдзел у правядзеныні агітацыі".

6 сінтября В. Стэфановіч атрымаў адказ ЦВК за подпісам асабіста Лідзія Ярмошынай, датаваны 1-м сінтябrem. "Ваш зварот, у якім паведамляеца аўтапрабегу "Мы за Бацьку", разгледжаная ў рамках кампетэнцыі Цэнтральнай камісіі, – гаворыцца ў адказе. – Паколькі Ваш зварот паступіў у Цэнтральную камісію пасля сканчэння названага мерапрыемства, прыняць заходы па спыненні агітацыйнай дзеянасці замежных грамадзянай не ўяўляеца магчымым". У той жа час ЦВК "з'яўніла ўлагу ніжэйстаячых камісіяў" на тое, што ўдзел замежных грамадзянай і асобаў без грамадзянства ў перадвы-

барчай агітацыі забаронены, і гэта гэту трэба прытрымлівацца.

Тым ня менш, ЦВК падкрэсліла, што ні кандыдат у прэзідэнты А. Лукашэнка, ні яго штаб у парушэнні ч. 4 артыкулу 45 Выбарчага кодэкса не вінаватыя. "Лічым неабходным таксама прайфармаваць, што падчас разгляду Вашага звароту ўстаноўлена, што ніхто з давераных асобаў кандыдата ў Прэзідэнты Распублікі Беларусь А. Лукашэнкі не прымай нікага ўдзелу ў арганізацыі згаданага Вамі аўтапрабегу", – падвынікаў Цэнтрывыбаркам.

Як заявіў В. Стэфановіч, адказам на сваю скаргу ён не задаволены: "Вядома, гэта добра, што ЦВК прызнае незаконнасць гэтай акцыі, добра, што звяртае ўлагу ніжэйстаячых камісіяў. Але дзе мясцовая ўлада, дзе самі ніжэйстаячыя камісіі?

Яны самі павінны ведаць выбарчае заканадаўства, а не чакаць, пакуль нехта напіша ліст і нагадае пра яго", – мяркую правабаронца. Акрамя таго ў звароце да ЦВК ён спасылаўся на канкрэтныя крыніцы інфармацыі – інтэрнэт-сайт газеты "Беларуская ніва" і сайт "Мой Слонім". Застаецца незразумелым, чаму на публікацыі ў мясцовых СМИ і нават рэспубліканскім прэсе не было нікай рэакцыі ні адпаведных выканкамамаў, ні органаў пракуратуры. "Вядома, позна караць парушальнікаў, калі яны ўжо зъехалі, – кажа В. Стэфановіч. – Але варта згадаць, што ў нас за падобнае парушэнне прадугледжаецца адміністрацыйная адказнасць, і грамадзяне Расійскай Федэрэцыі на нашай тэрыторыі нясуць яе нароўні з грамадзянамі Беларусі".

Справу аб футболках пракуратура "адфутболіла"

Праваабаронца Уладзімір Малей атрымаў з пракуратуры адказ на сваю скаргу аб праведзенай 21 лістапада агітацыйнай акцыі падчас футбольнага матчу ў Берасці. Адказ падпісаны кіраўніком аддзелу па наглядзе за выкананьнем заканадаўства і законнасці прававых актаў Аляксандрам Кулічом, хоць праваабаронца звяртаўся асабіста да пракурора Берасцейской вобласці. У адказе паведамляеца, што скарга Малея перададзена на разгляд у Берасцейскую абласную выбарчую камісію.

Уладзімір Малей здзвівіла пазыцыя пракуратуры, якая ўхілілася ад ацэнкі дзеяньняў арганізатораў агітацыйнага мерапрыемства, у якім былі задзейнічаны малапетнія дзеци.

Праваабаронца накіраваў яшчэ адну заяву ў пракуратуру Берасцейской вобласці, каб там ўсё ж высьветлілі, хто зьяўляўся арганізаторам масавага агітацыйнага мерапрыемства ў падтрымку кандыдата ў прэзідэнты Лукашэнкі. Таксама Малей просіць паведаміць з якіх сродкаў, у якой колькасці, кім і дзе былі вырабленыя футболкі з выявай Лукашэнкі, і прыняць меры пракурорскага рэагавання да асобаў, якія дапусцілі парушэнне выбарчага заканадаўства пры правядзеніні агітацыі, а дакладней – выкарыстанні сродкаў, якія не былі ўнесены ў пазабюджэтны фонд кандыдата ў прэзідэнты.

Праваабаронца таксама паведаміў пра сітуацыю вакол агітацыйнага мерапрыемства ў падтрымку Лукашэнкі назіральнікам АБСЕ, якія будуць сустракацца з намеснікам пракурора Берасцейской абласной пракуратуры.

ЦВК выкарыстоўвае тактыку "таемных пастановаў"

Магілёўскі праваабаронца Барыс Бухель накіраваў у Вярхоўны суд скаргу на незаконнае ўтрыманье інфармацыі Цэнтрывыбаркамам. Паводле яго сцвярдження, ЦВК пашае заканадаўства аб парадку функцыяновання інтэрнэт-сайтаў дзяржаўных органаў і арганізацыяў.

Барыс Бухель патрабуе, каб Цэнтрывыбаркам разъясняць на сваім афіцыйным сайце ў адпаведных рубрыках 127 пастановаў, якія дагэтуль не разъяснянілі на ім. Акрамя гэтага ён просіць абавязаць Цэнтрывыбаркам у рубрыцы "Пастановы Цэнтральнай камісіі" заўсёды і без затрымак паспэля прыняцыя пастановаў разъяснячаць тэксты гэтых пастановаў усе без выключэння, а таксама абавязаць Цэнтральную камісію на сваім сайце ў рубрыцы "Паведамлены ЦВК" паведаміць аб рашэнні Вярхоўнага суда і пастлумачыць па якой прычыне гэтыя пастановы не былі своечасова разъяснянілі на іх уласным сайце. За

парушэнне заканадаўства Цэнтрывыбаркамам праваабаронца просіць вынесыці камісіі прыватнае вызначэнне за парушэнне заканадаўства ў галіне справаўводства.

"Як мінімум 127 пастановаў, што складае 83,01% ад вядомых нам 153 прынятых ЦВК пастановаў, не разъяснянілі на яе сайце. Іншымі словамі, для ўсегаульнага азняямлення ЦВК у 2010 годзе па стане на 6 сінтября разъясняціла на сваім сайце толькі 29 ці менш за 20% сваіх пастановаў. А астатнія 127 пастановаў схаваны", – адзначыў праваабаронца.

Спадар Бухель лічыць, што ЦВК ужывыае "тактыку таемных пастановаў", якія прымываюцца, але "пра іх ніхто ня ведае", тым самым парушаючы ч. 1 арт. 32 Выбарчага кодэкса, дзе гаворыцца, што асноўнымі прынцыпамі дзеянасці Цэнтральнай камісіі зьяўляюцца законнасць, незалежнасць, калегіяльнасць, адкрытысць і галоснасць.

Акрамя таго, назіральнік скардзіца, што сайт ЦВК "не адпавядае патрабаванням дакладнасці структурызацыі і разъмеркаванні дадзеных па тэматычных рубрыках, а таксама шматварыянтнасці падавання інфармацыі з выкарыстаннем розных тэлекамунікацыйных сродкаў, тэхнапраграмных рашэнняў і рознага ўзроўню доступу да яе". Бухель заяўляе, што сайт камісіі не забясьпечвае прастату навігацыі і доступу карыстальнікаў з розным узроўнем адукцыі і тэхнічнай падрыхтоўкі да зместу яго рубрыкаў. Таксама назіральнік адзначае адсутнасць на сайце ЦВК беларускай версіі, што супярэчыць абзаку 5 п. 3 палажэння аб парадку функцыяновання інтэрнэт-сайтаў дзяржаўных органаў і арганізацыяў, дзе пазначана, што інфармацыя на інтэрнэт-сайтах дзяржаўных органаў і арганізацыяў разъясняецца на дзяржаўных мовах Рэспублікі Беларусь.

Герт Хінрых АРЭНС:

"Спадзяюся на правільны падлік галасоў..."

Місія БДІПЧ АБСЕ падрыхтавала першую прамежкавую справа здачу па выбарчай кампаніі ў Беларусі, у якой гаворыцца, што, нягледзячы на прынятывія ў Выбарчы кодэкс Беларусі папраўкі, у заканадаўстве захоўваецца "шэраг сур'ёзных проблемаў". Сярод такіх проблемаў эксперты называюць "празмерную ролю презідэнта пры прызначэнні чальцоў Цэнтральнай выбарчай камісіі; недастатковую празрыстасць пракэдуры вылучэння і прызначэння чальцоў тэртыярыйальных і участковых выбарчых камісіяў; адсутнасць дэталізаванай пракэдуры падліку бюлетэніў; недахоп дакладнага апісання праваў назіральнікаў; адсутнасць патрабавання аператыўнага апублікавання папярэдніх і канчатковых вынікаў падліку галасоў".

У справа здачы адзначаецца, што 5 лістапада ЦВК прыняла пастанову, якая дазваляе палітычным партыям і грамадзкім аб'яднанням накіроўваць назіральнікаў за участковыя камісіі. "Яшчэ адна пастанова прадугледжвае, што назіральнікам неабходна даць "рэальную магчымасць сачыць за падлікам галасоў", але дэталёвия інструкцыі адносна выканання гэтай пастановы яшчэ павінны быць распрацаўнены ЦВК", — гаворыцца ў дакументе. Кіраўнік місіі БДІПЧ АБСЕ, амбасадар Герт Хінрых АРЭНС распавёў, як праходзіць маніторынг кампаніі і якія заувагі ўзынілі ў назіральнікаў.

— Колькі назіральнікаў ад АБСЕ працуе зараз і як выглядае іх пракэдура?

— Зараз у сталіцы працуе 14 доўгатэрміновых назіральнікаў з 13 краінай АБСЕ. Яшчэ 20 камандай па два чалавекі працуе ў рэгіёнах. Яны вывучаюць прэсу, праводзяць шмат сустэрчаў. Я асабіста сустэрчуюсь з 9 альтэрнатыўнымі дзеючымі прэзідэнтамі, а таксама старшынём выбарчага штабу А. Лукашэнкі. Акрамя таго, я правёў сустэрчы з міністрам замежных спраў, старшынёй ЦВК, кіраўніком адміністрацыі прэзідэнта, старшынёй Вярхоўнага суда і першым намеснікам Генпрокурора, прадстаўнікамі недзяржаркайных арганізацый.

13 снежня ў Беларусь прыехалі каля 400 кароткатэрміновых назіральнікаў. У дзень выбараў прыездзе і місія Парламенцкай асамблеі АБСЕ на чале з Тоні Лойдам з брытанскай партыі лейбарысту. Ён і адкрые прэс-канферэнцыю назіральнай місіі АБСЕ раніцай 20 снежня.

— Як адбываецца маніторынг СМІ?

— Мы праводзім маніторынг найбольш значных СМІ. Мы сочым як за колькасцю зъместу пра таго ці іншага кандыдата, так і за яго якасцю: колькі станоўчага і адмоўнага і гэтак далей. З аднаго боку, кандыдаты адкрыта выяўляюць сябе ў сваіх выступах. Так, спадар Статкевіч вельмі востра пакрытыкаў урад і прэзідэнта. З іншага боку, афіцыйныя СМІ вельмі шырокая асьвятляюць дзеяньні прэзідэнта, і непрыемна кажучы пра альтэрнатыўных кандыдатаў. З сінеглянія прагучуя апошні выступ альтэрнатыўных кандыдатаў па тэлебачанні,

а затым будзе асьвятляцца Усебеларускі сход, а гэта магчымасць вялікай рекламы для дзеючага прэзідэнта. Я буду размаўляць наконт гэтага з кіраўніком Дзяржтэлерадыёкампаніі спадаром Зімоўскім і казаць пра неабходнасць асьвятлення дзеяньні і апазыцыйных кандыдатаў, і я не толькі ў негатыўным ключы.

— Змесц якіх тэлеканалаў і газетаў маніторыца?

— Газеты, якія ўесь час маніторыці місія БДІПЧ АБСЕ, — гэта афіцыйныя "Беларусь сёня", "Звязда", "Рэспубліка" і "Народная газета". А таксама прыватныя "Камсамольская праўда", "Народная воля", "Наша Ніва", "Беларусы і рынак".

— Ці эфектыўна выкарыстоўвае апазыцыя дадзеня ёй магчымасці ў выбарчай кампанії?

— Праверка сапраўднасці сабраных подпісаў была не асабліва празрыстая. Але ў выніку 10 з 11 прэтэндэнтаў былі зарэгістраваныя кандыдатамі. Апазыцыя падзеленая на вялікую колькасць кандыдатаў, і гэта адрознівае гэту кампанію ад папярэдніх. Але меркаваць пра палітычную мудрасць таго ці іншага кандыдата не зъявляеца задачай назіральнай місіі.

— Пасля публікацыі крытычнага дакладу АБСЕ па парламенцкіх выбараў-2008 сакратар ЦВК Мікалай Лазавік заявіў: "На сёняня прыпісаных стандарттаў АБСЕ няма. Самі стандарты вар'іруюцца ў залежнасці ад таго, у якой краіне праходзяць выбары". Пра "падвойныя стандарты" БДІПЧ АБСЕ 30 лістапада заявіла і старшыня ЦВК Лідзія Ярмошына. Ці сапраўды стан-

Герт Хінрых АРЭНС.

дартаў АБСЕ для правядзення свободных і справядлівых выбараў няма ці яны адрозніваюцца ад краіны да краіны?

— Гэта заява ня новая, часам яе можна чуць і ў іншых краінах. Сыпецыяльныя інструкцыі АБСЕ па назіранні існуюць, і яны ўтрымліваюць канкрэтныя стандарты. І гэта ня проста дакумент, а цэлая кніга. Вызначальным дакументам тут служыць Капенгагенскае пагадненне 1990 году, якое ўхвалілі ўсе краіны АБСЕ, у тым ліку Беларусь. Разам з тым, умовы ў краінах адрозніваюцца. Тому для доўгатэрміновых назіральнікаў незалежна ад краіны ёсьць сыпецыяльныя інструкцыі. Вядома ж, АБСЕ мае стандарты, і ніякія яны не падвойныя.

— Вы праводзіце шмат сустэрчаў, у тым ліку з прадстаўнікамі ўлады. Якія праблемы вы ўздымаеце?

— Два самыя важныя моманты, пра якія я заўсёды кажу, — гэта даўгатэрміновае галасаванне і падлік галасоў. Па першым у заканадаўства быўлі ўнесеныя пэўныя праўкі, але паглядзім, як гэта адаб'еца на практицы. Па працэсе падліку галасоў змены ў заканадаўства ўнесеныя не былі, ёсьць толькі рэзалюцыя ЦВК пра тое, што назіральнікі павінны мець доступ. Але я вельмі сумняюся, што гэта стане магчымым. Я працягваю пайтараць на ўсіх маіх сустэрчах: капіт зноў будзе сотні дакладаў з ацэнкай падліку галасоў як "дрэнней" ці "вельмі дрэнней", дык нашая заява па выбараў на наступны дзень я будзе становічай.

Улады фармуюць армію "сваіх назіральнікаў"

Старшыні ўчастковых камісіяў атрымалі заданьне: сфармаваць брыгады назіральнікаў. Апошніх навучаюць таму, як супрацьстаяць "цикаўным" журналістам і назіральнікам пры падліку галасоў на ўчастку, нейтрализаваць асабістасць меркаваньне назіральнікаў і засьвядчыць чарговую "элегантную" перамогу. Пра гэта даведалася назіральнік ад ГА "БНФ "Адраджэнне" Валянціна Сьвяцкая, наведаўшы 30 лістапада семінар-трэнінг для старшыняў участковых камісіяў Маскоўскага раёну Менску.

Валянціна Анатольеўна прызналася, што калі прыйшла на гэты семінар-трэнінг, рыхтавала ся сумаваць – сыходзячы з волыту наведаньня аналагічнага мерапрыемства ў Першамайскім раёне сталіцы. На папярэднім навучальным мерапрыемстве назіральніца, паводле яе словаў, нічога цікавага для сябе не выявіла і лічыць, што яго можна было не праводзіць зусім, раздаўшы ўсім старшыням участковых камісіяў Пастанову № 99 Цэнтральнай камісіі для самастойнага выучэньня.

З гэтай Пастановы ЦВК і пачаўся семінар-трэнінг у Маскоўскім раёне. Праводзілі яго намеснік старшыні Маскоўскай раённай камісіі Кудзярмай Аляксандр Мікалаеўіч, які зьяўляецца загадчыкам аддзелу арганізацыйна-кадравай работы адміністрацыі Маскоўскага раёну, і іншыя сябры камісіі. "Але што мне разанула слых, і паслья гэтага я зразумела, што семінар будзе цікавым, – Аляксандр Мікалаеўіч сказаў, што гэтая пастанова ЦВК была

прынята "па патрабаваньні АБСЕ". І мне ўжо стала зусім цікава: калі камісія прымае нейкія пастановы "па патрабаваньні АБСЕ", то, можа быць, сапраўды ў нас адбудуцца празрыстыя і сумленныя выбары!" – дзеліцца ўражаньнем Валянціна Сьвяцкая.

Назіральніца дазволіла пераказаць з яе словаў, чым быў цікавы гэты семінар-трэнінг. Перад тым, як пачынаць навучаньне, Аляксандр Кудзярмай зрабіў аўтаву пра тое, што ў чацвер і затым недзе 7-9 сінёжня ў выканкам трэба будзе зьявіцца старшыням участковых камісіяў з "брывадзірамі назіральнікаў" – спачатку В. Сьвяцкая не надала значыння гэтаму. Затым працуяла яшчэ адна аўтава – пра тое, што будзе раздадзена "паперка" ад Саюзу жанчын, у якую трэба будзе толькі ўпісаць прозвішча, а "усё астатнє ўжо гатова". Таксама прысутнім паведамлялася пра тое, што "назіральнікаў павінна быць на менш 10-ці чалавек". Да таго ж стала вядома, што "з Акадэміі кіраваньня прыдзі дзяйчына і правядзіце навучаньне – што і як трэба рабіць у выпадку ўзынікнення патавай сітуацыі". Што значыць "узынікненне патавай сітуацыі"? З кім і дзе гэтая "дзяйчына з Акадэміі кіраваньня" будзе праводзіць навучаньне? Напрыканцы трэнінгу ўсе гэтыя пазлы-аб'явы для В. Сьвяцкай набылі абрысы цэласнай карцінкі...

**"НАЗІРЛЬNIКАУ РЭГІСТРАВАЦЬ,
АЛЕ – НІЯКИХ ДАДЗЕНЫХ!"**

Спачатку ўсё ішло гладка па сценары, апісаным у Пастанове ЦВК № 99. І першы "нервовы" момант – папярэджаньне Аляксандра Кудзярмайе пра тое, што "на участках магутць прысутнічаць назіральнікі, у першую чаргу, вядома ж, з місіі АБСЕ.

Могуць быць і нашыя – і ў гэтым годзе іх можа быць вельмі шмат. Выкрыкі з запы: "Это по поводу представителей партій это чё – Ермошина, что ли, решила? Чerta какого-нибудь дадут или американца!". "Дабразычлівасць" і "гасціннасць" па стаўленні да назіральнікаў з боку старшыняў участковых камісіяў відавочная.

Але В. Сьвяцкая адзначае, што агульны пасыл старшыням УК быў такі: "Каб міжнародныя назіральнікі былі вельмі задаволены!" Хаця пры абмеркаванні сітуацыі з міжнародным назіральнікам Кудзярмайе рэкамендаваў "лепш не пускаць яго на ўчастак, калі ён заяўіўся назіральцом за пяць хвілін да заканчэння галасаваньня", і калі камісіі, і каля памяшканьня пасыль 20.00 яму рабіць няма чаго". Замест гэтага замежнаму госьцю варта "паказаць нашу гасціннасць – павадзіць дзе-небудзь, папаіць гарбатай-кавай...".

Аляксандр Кудзярмай зрабіў даў указаныне "усіх назіральнікаў рэгістрацаць", але дадаў: "каля назіральнікаў цікавіцца сьпісамі – ніякіх дадзеных, маўляў, усё будзе ў канцы галасаваньня. Калі што – тэлефонуцце адразу мне!"

"Такая адсылка па ўсіх магчымых пытаннях неаднаразова пайтаралялася на працягу трэнінгу, – адзначае Валянціна Сьвяцкая. – У мене асабістая сумневаў няма адносна того, хто на самай справе кіруе тэртыярныя камісіі".

**"Пры падліку галасоў –
моўкі сядзец!"**

Асаблівая ўвага была нададзеная заканчэнню галасаваньня. Пасля 20.00 на ўчастку павінен быць парадак, ідэальную формулу якога агучыў вядучы трэнінгу: назіральнікі павінны ведаць сваё месца, а кожны сябры камісіі "павінен ведаць, што робіць". Тым самым ён даў зразумець, што ролі паміж сябрамі ўчастковых камісіяў яшчэ будуть разъмеркаваныя. Падышлі да самага важнага моманта – працэдуры падліку галасоў, якая, дарэчы, не зважаючы на крытыку, не пропісаная ў беларускім выбарчым заканадаўстве і таксама дэталёва не апісана ў Пастанове № 99 ЦВК.

"Адсякаць усякія спробы назіральнікаў, якія захочуць падняцца і шчыльна стаць вакол стала. Нават калі будуць казаць "пакажыце кожны бюлетэн" – усё роўна", – навучаў Кудзярмай. А далей, выконваючы ролю старшыні ўчастковай камісіі сябраТВК (мяркуючы па выступе, ён неаднаразова зьяўляўся старшынём ва ўчастковых камісіях), падзяліўся неацэнным уласным досьведам.

(Працяг на стр. 6)

Усебеларускі народны "Сыходзь!"

Менск, 6 сіння 2010 году.

Каля трох тысячаў чалавек прыйшло 6 сіння на сустрэчу з кандыдатамі ў прэзідэнты Андрэем Саньнікам і Уладзімірам Някляевым. На Прывакзальнай плошчы былі ўсталяваныя намёты, сцэна і гукаўзмечнальная апаратура. Пакуль народ прыбываў, на сцэне выступалі музыкі: рэпер Vinsent, барды Зыміцер Вайцюшкевіч і Irap Сімбровіч. Луналі съязі грамадзянскай кампаніі "Еўрапейская Беларусь", кампаніі "Гавары праўду!" і нацыянальная бел-чырвона-белая съязі. Побач са сцэнай была ўсталяваная старая шына, на якой фарбай было напісаны: "Час мяняць лысую гуму!". На сцэне таксама стаяла празристая скрыня, ва ўсталяваныя якіх адмовіла беларуская ЦВК. І ў якасці пароды на скрыню стаяла чырвоная скрыня з афіцыйным гербам. Як заявілі ўдзельнікі мітынгу, гэтая скрыня не для бюлетнёй, а для съмецца.

Саньнікаў пачаў выступ са словаў: "Час мяняць лысую гуму! Народ прачынаеца! Мы бачым, што нас

шмат! Мы бачым, што нас больш, што нас пераважная большасць. Лукашэнка схаваўся, ён баіца. Ён не прыйшоў да нас на тэледэбаты, ён не хацеў чуць голас народа. Беларусь стаіць перад гісторычным выбарам. Я думаю, што сёньня Лукашэнка пачаў нядрэнне мерапрыемства. Трэба толькі падкарэставаць назуву і назваць гэта "усебеларускі народны сыходзь"! І мы завершым гэты "сыходзь" 19 сіння пасылья выбараў! Не галасуйце датэрмінова. Галасуйце 19 сіння і прыходзьце на плошчу, мы вырашым лёс краіны. Гісторыя робіцца сёньня, і мы пераможамо!"

Уладзімір Някляеў заявіў, што Лукашэнка ніколі не выконваў сваіх перадвыбарчых абліччаў, ні пасылья першых, ні пасылья другіх, ні пасылья трэціх выбараў. "Так будзе і цяпер", — утэйшыны кандыдат у прэзідэнты.

Перад прысутнымі таксама выступілі паэт Генадзь Бурайкін, жонка Андрэя Саньнікава, журналістка Ірына Халіг і мастак Алеся Марачкін. Потым на сцэне разгарнулі агромністы

транспарант "Патрабуем дадатковых выступаў для кандыдатаў у прэзідэнты на беларускім ТВ!". Андрэй Саньнікаў і Уладзімір Някляеў паставілі на ім аўтографы. Зноў выступіў Саньнікаў і заклікай выбаршчыкам патрабаваць прамога эфіру на ТВ для кандыдатаў у прэзідэнты. "Гэта нашае тэлебачанчыне. Патрабуйце прамога эфіру для кандыдатаў у прэзідэнты! Беларусь прачнулася, і перамены будуть ужо ў гэтым годзе!", — заявіў кандыдат у прэзідэнты.

Людзі на плошчы амаль бесперывна скандавалі "Жыве Беларусь!", "Саньнікаў!", "Някляеў!".

Зыміцер Вайцюшкевіч прасплюваў "Наш бел-чырвона-белы съязі" і "Я нарадзіўся тут!". Пад радкі "Бясконца наша мара аб свабодзе ..." людзі скандавалі "Жыве Беларусь!" У канцы мітынгу прагучай заклік выйсыці 16 сіння, у Дзень беларускай салідарнасці, у 18.00 на плошчу Свабоды, дзе і пройдзе наступная сустрэча з Саньнікам і Някляевым.

Спыніць тэатр аднаго акцёра!

7 сіння каля 50 актыўістай грамадзянскіх кампаніяў "Еўрапейская Беларусь" і "Гавары праўду" сабраліся ля будынку ЦВК з плакатамі "Спыніць тэатр аднаго акцёра!", "Патрабуем гадзіну прамога эфіру", "Чаму ТВ баіца праўды" і іншымі. Падчас правядзеньня акцыі прадстаўнікі штабоў Уладзіміра Някляева і Андрэя Саньнікава передадлі ў Цэнтрвыбаркам заяву з патрабаваннем дадатковага тэлеэфіру для выступлення перад выбаршчыкамі. На вароты Цэнтральнай выбарчай камісіі павесілі плакат са словамі "Патрабуем прадастаўлення дадатковых выступаў кандыдатам у прэзідэнты на беларускім ТВ", падписаны кандыдатамі ў прэзідэнты Беларусі А. Саньнікам і Ул. Някляевым падчас сустрэчы на Прывакзальнай плошчы. Аднак яна перашкаджала выезду службовых машын на ўнутранай тэрыторыі Дому ўраду. Таму пікетчыкі зьнялі расьцяжку

і вырашылі перадаць яе непасрэдна кірауніку ЦВК Лідзіі Ярмошынай, якая знаходзілася на Усебеларускім народным сходзе. Удзельнікі пікету рушылі па праспекце Незалежнасці ў бок Палаца Рэспублікі пад съязіямі і транспарантамі. Каля будынка ГУМу шэсьце спыніў ланцуг з супрацоўнікамі міліцыі ў цывільнім.

"Тое, што ўлады не пускаюць

апазіцыйных кандыдатаў, у эфір, а нас да Палаца Рэспублікі, кажа пра тое, што больш за ўсё дыктатар баіца інфармацыі. Нават каротка га зъяўленыя моцных кандыдатаў ад апазіцыі ў эфіры было дастаткова, каб людзі зразумелі, што яны мацнейшыя, разумнейшыя і прывабнейшыя за дзеючую ўладу", — сказаў Яўген Афнагель.

Менск, 7 сіння 2010 году.

Улады фармуюць армію "сваіх назіральнікаў"

(Пачатак на стар. 4)

"Нават калі будуць казаць, маўляў, пакажыце кожны бюлетэнъ – паверце, я ведаю, як закрыць! Кожны сябра камісіі атрымае пэўную колькасць бюлетэнъю і будзе запаўняць свой "бягунок" (меў на ўзве паперку, на якой сябра камісіі пазначае колькасць падлічаных ім галасоў). Не паказваць, не пераварочаць – а ціхенка гэты "бягунок" мне. Я ведаю, як закрыцца рукой, як паціху падлічыць гэтыя "бягункі" і галасы. Нават калі ён убачыць два-тры "бягункі" – ён усё роўна нічога ня убачыць і не зразумее, як ідзе падлік. Самае галоўнае – не размаўляць паміж сабой. Мойчукі сядзець!", – цытуе неацэнную інструкцыю В. Свяцкай.

Крыху пазыней гэты сябра ТВК падзяліўся яшчэ адной парадай па падліку галасоў: "Бюлетэні кандыдата, за якога мяркуеца найбольшая колькасць галасоў, павінны размеркаваць паміж сабой некалькі чалавек. Ніхто не зразумее, колькі за якога прагаласавала. Калі кожны асобна будзе лічыцца, то будзе бачны стос. А тут усе стосы будуць аднолькавыя. І ніхто ня убачыць, за каго колькі прагаласавала. Дакладна зможа палічыць толькі старшыня камісіі".

"А іншых назіральнікаў павінны нейтралізаваць нашыя"

Усе назіральнікі, такім чынам, апнуліся падзеленымі на катэгорыі – міжнародная назіральнікі, назіральнікі і "нашыя назіральнікі". Як высьветліла В. Свяцкая ў канцы трэнінгу, азнаёміўшыся з ведамасцю аб вылучэнні назіральнікаў на ўчасткі, "нашыя назіральнікі" павінны быць прадстаўлены ад грамадzkіх арганізацый "РА "Белая Русь", БРСМ, Беларускі саюз жанчын, а таксама павінны быць прадстаўнікі працоўных калектываў і грамадзянай. На кожны выбарчы участак – ня менш за 10 чалавек. На семінары старшыням, якія не падалі інфармацыю пра назіральнікаў, прапаноўвалася ўнесць ў ведамасць лічбы – ад якой арганізацыі і колькі чалавек ужо ёсьць у іх на дадзены момант. Больш того, Кудзярмай на пачатку семінара зрабіў абяжу, што пратакол аб накіраванні назіральнікаў ад ГА "Беларускі саюз жанчын" ужо падрыхтаваны і будзе ім (старшыням) раздадзены, і туды трэба будзе "толькі ўпісаць прозывішча".

Пры разглядзе далейшых сітуацый функцыі "нашых назіральнікаў" становяцца зразумелымі. У сітуацыі, калі "прыйдзе журналіст з фотаапара-

там", было вырашана – "хай здымае, мы ведаєм, што гэта псіхалагічны ціск на сяброў камісіі". З залы дадалі: "Міліцыянт прысутнічае, таму, калі што, яго можна вывесцьці". "Тут трэба аддаць належнае спадару Кудзярмайеву – ён спыніў асабліву заўзятых, таму што ў Пастанове № 99 не сказана, што журналіст трэба выдаляць", – адзначае Валянціна Свяцкая. Але на выпадак, калі журналіст "будзе занадта шмат здымам", інструкцыя ўсё ж рушыла ўсьлед: "падыметца наш назіральнік і скажа яму, маўляў, паважаны журналіст, мы як назіральнікі сьведчым, што вы перашкаджаеце працаваць сябрам камісіі, калі ласка... ім будуть раздадзены акты, яны адразу запаўняюць іх і гэтыя акты будуть прыкладзеныя... Калі дасыце слабіну – будуть ездзіць на вас гэтыя журналісты".

"А іншыя назіральнікі?" – спыталі з залы. "А іншых назіральнікаў павінны нейтралізаваць нашыя. Яны скажуць, што "вы перашкаджаеце працаваць сябрам участковай камісіі!" І міліцыянту адразу паведамляць", – падказаў рашэнне Кудзярмайев.

На пытаньне ад яшчэ аднаго старшыні УВК "А можна пазбавіць акредытациі назіральніка, калі ён будзе паводзіць сябе вельмі актыўна?" прагучай адмоўны адказ, але пры гэтым мелася на ўзве, што ёсьць варыянт "выправадзіць", зразумелы ўсім. Для гэтага ж і "будуць сядзець нашыя назіральнікі". Усе прысутныя таксама пагадзіліся з тым, што назіральнікам, якія прыйшлі на ўчастак трэба будзе адключыць тэлефоны.

Кудзярмай папярэдзі старшыні УК: "У гэты раз ва участковых камісіях ёсьць прадстаўнікі ад апазіцыі. Магчыма, будзе нейкае асабістое меркаваннне, яны ня будуть падпісаць пратаколы – вашыя назіральнікі дадуць вам свае акты, што ўсё было правильна. Гэтыя шаблоны ужо будуть у вас". Падобныя сітуацыі, паведамлялася ў завяршэнні, будуть больш падрабязна разгледжаныя на наступнай сустрэчы.

Пасля заканчэння семінару-трэнінгу было абвешчана, што 2 сінеглядня ў 14.00 у Адміністрацыі Маскоўскага раёну будзе праведзены асобны семінар – для старшыні участковых камісій і "брыгадзіраў" назіральнікаў. "Атрымліваеца, што кожны старшыня участковай камісіі павінен падрыхтаваць "брыгаду" назіральнікаў, у якой будзе "брыгадзір", яны будуть навучаны на асобным семінары – як сябе паводзіць і што трэба рабіць пры ўзынікненні тых самых патавых сітуацый, пра якія згадвалася вышэй. Роля гэтых назіральнікаў – засведчыць, што ў чарговы раз "элегантная" перамога была дасягнутая", – рэзюмавала "засвоенae" на семінары-трэнінгі Валянціна Свяцкая.

Чаму вучаць на трэнінгах

Праваабаронца Уладзіміра Вялічкін пагрызуўшыся на трэнінгу сяброў выбарчых камісіяў. Навучальнае мерапрыемства прайшло гладка – на першы погляд. Што ж пачуў і што ўбачыў там праваабаронца?

Прыцягнулі да сябе яго ўвагу скрыні для галасаванья. Зробленыя яны з ДСП, а съценкі замацаваныя шурупамі, якія лёгка аслабіць ці наогул адкруціць. Пячатка пластылінавая і ставіцца толькі зверху. Празрыстыя скрыні будуть выкарыстоўвацца толькі там, дзе няма поўнавартаснага незалежнага назіраньня.

Падчас дзелавой гульні высьвятуліся пытаныні: што рабіць, калі назіральнік пачне цікавіцца нейкай інфармацыяй. Вучылі, што могуць быць такія монты, калі не трэба адказаць, але ўвогуле інфармацыю даваць – пры гэтым подпісы нідзе не ставіць і нікіх дакументу не паказваць.

Аднак, робіць выснову Вялічкін, калі назіральнік набярэ інфармацыі, не падмацавай фактографію, то доказаць што-небудзь будзе немагчыма.

З яго словаў, цікавай бытала сітуацыя, калі назіральнік захоча начаваць ля скрыні. Сябра камісіі пагражайць выклікам міліцыі. Назіральнік кажа: "Выклікай". Сябра камісіі адказвае: "Ня буду" – і дазваляе назіральніку застасцца.

На думку праваабаронцы, такі псіхалагічны ціск вытрымае далёка ня кожны назіральнік. Упарты назіральнік застанецца з міліцыянтам. Міліцыянты часта выконваюць загады. Які загад ён атрымае – невядома. Але судовы працэс выйграе міліцыянт.

Высьветлілася, што калі назіральнік захоча падчас галасаванья на даму паехаць да выбаршчыка (каб даведацца, ці чалавек з'явіцца ў камісію з пажаданнем, каб да яго прыехалі галасаваць), то ён ня мае права патрабаваць дакументы, якія пацвярджаюць просьбу выбаршчыка прагаласаваць на даму.

Стаяла пытаньне нааконт экзіт-пулу. Спыняць, не дапускать да апытаўніц – такі ўказаныні бытлі як сябрам камісіі, так і іншым асобам, асабліва міліцыі.

Адносна назіраньня за падлікам галасоў паведамлялася, што назіральнікі могуць знаходзіцца настолькі блізка ад сталоў, каб яны мелі магчымасць рэзальна назіраць працэдуру падліку.

Вялічкін мяркуе, што ў такім разе назіральнік зможа назіраць за маніпуляцыяй падліку. Бюлетэні ж ніхто назіральніку не паказвае.

Цікава таксама і тое, што розныя скрыні фармальна лічацца паасобку – адразу бюлетэні раскладаюцца па кандыдатах. Пазней пераправерыць, колькі і за каго прагаласавала датэрмінова, у дзень галасаванья і на даму, робіцца немагчымым.

Уладзімір Вялічкін упэўнены, што ўсё гэта скіравана на тое, каб ня дашаць назіральнікам, у тым ліку і міжнародным, доказнай базы пра фальсіфікацыі.

Алесь Пушкін пратэстуе маўчаньнем

8 сьнежня ў сваім дому ў вёсцы Бобр Пухавіцкага раёну быў арыштаваны мастак і палітычны актывіст алаізіці Алесь Пушкін.

"Прыехала група міліцыянтаў на чале з оперупаўнаважаным крымінальнага вышуку Крупскага РАУС маёрам Андрэем Андрэйкаўм. Яны "скруцілі" мужа і гвалтам вывесьзлы яго з дому", – паведаміла Яніна Пушкіна, жонка Алесія.

Затрыманы мастак быў на падставе скары суседа ў міліцыю, у якой напісаў што мастак яго зьбіў. Яніна Пушкіна кажа, што ніякай бойкі не было: Алесь проста выставіў нецьвярозага аднавяскоўца-крымінальніка са свайго двара, калі апошні пачаў задзірацца з гаспадаром. 9 сьнежня Крупскі райсуд асуздзіў Алесія Пушкіна за злоснае хуліганства. Мастак на знак пратэсту адмовіўся размаўляць: ён ані слова не сказаў на судзе і працягвае маўклівы пратэст у камеры папярэдняга зняволення. Знаходзіцца пад арыштам, паводле рашэння Крупскага раённага суда, Алесь Пушкін мусіць да 21 сьнежня. Жонка мастака, Яніна Пушкіна, перакананая, што мужа арыштавалі прэвентыўна – каб ён ня зладзіў нейкай акцыі ў дзень выбараў 19 сьнежня.

Мастак творчай суполкі "Пагоня" выступіў з адкрытым лістом з нагоды арышту Алесія Пушкіна, у якім выказа-

Алесь Пушкін.

Фота: свободы.org

лі пратэст супраць дзяяньняў уладаў Крупскага раёну і авбясьцілі мастака Алесія Пушкіна вязненем сумленья. Мастакі заклікалі праваабарончыя арганізацыі і АБСЕ даць належную ацэнку дзяяньням сілавых структур Крупскага раённага і правесыі незалежнае расарьследаванье па факце арышту мастака Алесія Пушкіна.

"Мы ня маём намеру ціснуць на правасуддзя, але выклікае вялікі сумненне то, што Алесь Пушкін учыніў злоснае хуліганства, ударыўшы незнаёмца. У экстрэмальных умовах, у якіх ня раз быў мастерак, такога за ім не заўважалася. За ўсё сваё жыццё ён ні разу нікога ня ўдарыў", – пішуць мастакі.

Двойчы затрымалі

8 сьнежня аўтамабіль лідара Маладога Фронту Зыміцера Дашкевіча спынілі на вуліцы Кузьмы Чорнага супрацоўнікі ДАІ. Супрацоўнікі міліцыі авбінавацілі яго ў падробы пасьведчаньня кіроўцы і даставілі яго ў Першамайскі РУУС Менску. Толькі пасля ўмешання назіральнікаў БДІПЧ АБСЕ авбінаваціні былі звязаны, але машына, на якой ехаў Дашкевіч, усё роўна была затрыманая на 10 дзён для праверкі, чи не лічыцца яна ва ўгоне.

9 сьнежня моладзевага лідара зноў затрымалі міліцыянты па недарчным і надуманым авбінавачанні. Як паведаміў Змін Дашкевіч, 9 сьнежня прыкладна ў 19.30 ён, яго намесніца Наста Палажанка і актывіст арганізацыі Уладзімір Яроменак былі спынены на машыне, якая належыць сябру Дашкевіча, у раёне Галоўпаштамту на вуліцы Сьвярдлова. За рулём быў Дашкевіч. "Супрацоўнікі ДПС праверылі мae дакументы і прапанавалі праехаць у РУУС Каstryчніцкага раёну. Яны заяўлі, што я нібыта гэтую машыну ўгнаў", – сказаў Дашкевіч.

У РУУС Каstryчніцкага раёну праводзілася праверка. Як адзначыў Дашкевіч, дакументы на права кіравання аўтамабілем у яго ў парадку, а даверанаці на кіраванне чужым аўтамабілем заканадаўства зараз не патрабуе. Дашкевіч ня стаў чакаць вынікаў праверкі аўтамабіля, які належыць бацьку Палажанкі, і сышоў з будынку міліцыі.

Такую ўвагу да сябе Дашкевіч звязаў з прэзідэнцкімі выбарамі, якія маюць адбыцца, і акцыяй супраць фальсіфікацыі вынікаў галасавання, якая рыхтуецца 19 сьнежня.

Менск, 10 сьнежня 2010 году.
цы Віктар Сазонаў, Уладзімір Хільмановіч і Алег Калінкоў.

Грамадзяне могуць і павінны змагацца за свае права

(Пачатак на стар. 1)

жыхаро і глумачылі сутнасць гэтага міжнароднага дакументу. Гарадзенцы з ахвотай бралі дэкларацыі, задавалі пытаныні, размаўлялі, хоць надвор'е было неспрыяльнае для вулічных гутарак. Падчас акцыі яе ўдзельнікі прайшли ад чыгуначнага вакзалу па вуліцы Ажэшкі, потым скіраваліся на вуліцу Савецкую і ўрэшце выйшли на Савецкую плошчу. Цягам усяго маршу актуўісты раздавалі мінакам

беларускамоўныя тэксты Усеагульнай дэкларацыі праву чалавека. На цэнтральных вуліцах гораду ў гэты час было шмат міліцыянтаў, якія забясьпечвалі падрыхтоўку да шэсціцца Дзядоў Марозаў і Сынятурак, але на гэты раз гарадзенскім праваабаронцам у раздаванні дэкларацыяў ніхто не перашкаджай. Нагадаем, што летасць за ўдзел у аналагічнай акцыі ў Гародні быў затрыманы міліцыяй гарадзенскія праваабарон-

Еўрапейскія праваабаронцы зьвярнуліся да прэзідэнта Беларусі

10 сьнежня, у Дзень правоў чалавека, Беларускі Дом правоў чалавека ў Вільні сумесна з шэрагам еўрапейскіх праваабарончых і грамадzkіх арганізацыяў аўбясьціў пра запуск электроннага збору подпісаў пад зваротам да будучага і дзеючага прэзідэнта Беларусі на старонцы www.belarus-petition.org. Ініцыятары праекту таксама зъявіліся арганізацыі "Amnesty International", "Libereco", "Маладыя еўрапейскія федэралісты", "Civil Rights Defenders", "Фонд дамоў правоў чалавека", "Аб'яднаньне па правах чалавека ў Беларусі", "Ostgruppen", "Belarus Watch", "People in Need", "Codap" і "Свабодная Беларусь".

Пэтыцыя ўтрымлівае заклік да захавання Беларусью правоў, якія зъявіліся падмуркам функцыяновання сучаснага грамадства. У прыватнасці, у звароце пералічваюцца наступныя рэкамендацыі:

- увядзенне мараторию і адмена съмяротнага пакарання;
- захаванне правоў усіх беларускіх грамадзянай на

свабоду слова, сходаў, аб'яднаньня, СМІ і веравызнання;

- дазвол на правядзенне мірных дэманстрацыяў;
- устрыманне ад пераследу ўдзельнікаў мірных сходаў у адміністрацыйным парадку;
- забесьпячэнне права журналістаў, праваабаронцаў і іншых грамадzkіх актывістаў на дзейнасць без пераследу і запалоханьня;
- спрашчэнне працэдуры рэгістрацыі грамадzkіх аўяднаньняў;
- адмена артыкулу 193.1 КК, які прадугледжвае турэмнае зняволенне за дзейнасць ад імя незарэгістраванай арганізацыі.

Падпісацца пад онлайн-пэтыцыяй можна да дні інайграцыі абранага прэзідэнта Беларусі. Усе подпісы будуть перададзеныя беларускім уладам і дыпламатычным прадстаўніцтвам за мяжой.

Любая арганізацыя, якая хоча падтрымаць пэтыцыю, можа зъвярнуцца па адрасе info@belarus-petition.org (на англійскай ці нямецкай мовах).

"Гарады за жыцьцё – гарады супраць съмяротнай кары"

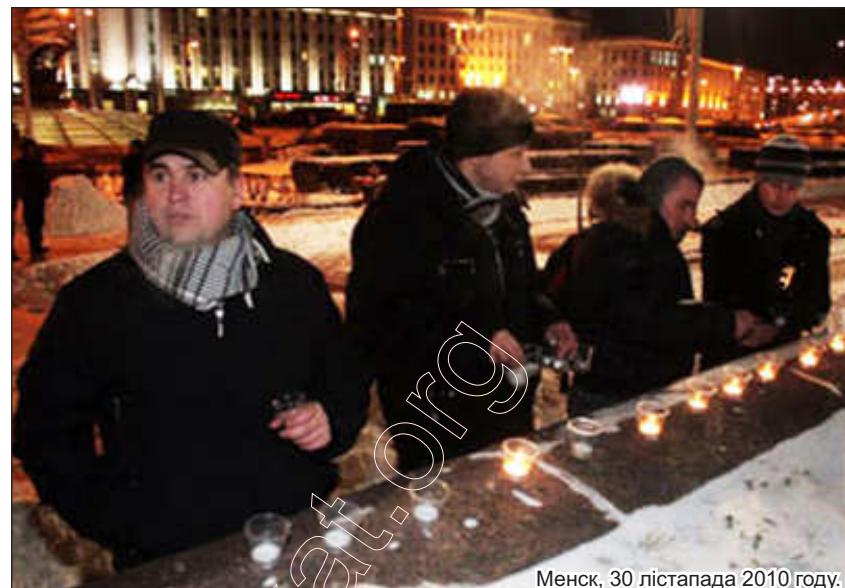
Акцыя пад такой назваю ўпершыню прайшла ў Менску

Активісты кампаніі "Праваабаронцы супраць съмяротнага пакарання", прадстаўнікі праваабарончага цэнтра "Вясна" правялі акцыю "Гарады за жыцьцё – гарады супраць съмяротнага пакарання" ў Менску 30 лістапада. Больш за тысячу гарадоў у гэты дзень прынялі ўдзел у сімвалічнай акцыі, пачатак якой быў пакладзены 30 лістапада 2002 – у дзень, калі ў гісторыі ёўрапейскіх дзяржаваў ўпершыню на дзяржаўным узроўні было адмененае съмяротнае пакаранье. Гэта адбылося ў 1786 годзе ў Вялікім Герцагстве Тасканы.

Акцыя, ініцыяваная рымскай "суполкай Санта Эджыдыё" ў спрацоўніцтве з "Міжнароднай Амністыяй" і іншымі ўдзельнікамі Суспектнай кааліцыі супраць съмяротнага пакарання адбываецца штогод, а яе сутнасць у тым, каб сімвалічна асьвятліць пэўную гістарычную съвятыню ў кожным горадзе, які далучаецца да гэтага руху.

Дзясяткі зынчоў марозным надвячоркам запалілі актыўісты каля съценай Чырвонага касцёлу (касьцёлу св. Сымона і св. Аленаў) ў Менску, каб нагадаць грамадзству аб праблеме съмяротнага пакарання ў Беларусі і ў тых краінах, дзе гэты дзікунскі від пакарання дагэтуль не адменены.

Кардынатар кампаніі "Праваабаронцы супраць съмяротнага пакаран-

Менск, 30 лістапада 2010 году.

ня" Андрэй Палуда паведаміў, што "паколькі Беларусь яшчэ не адміністрація съмяротнае пакаранняне, то ўдзел у акцыі носіць пакуль сімвалічны характар: замест магутных пражэктараў, які гэта робіцца ў іншых краінах, толькі съвечкі падсвітляюць съцены касцёлу. Сімвалічна таксама, што быў падсвіечаны менавіта Чырвоны касцёл, які адзначыў нядайна стагодзьдзе з'яўляеца візітнай карткай нашай сталіцы. Зусім побач размышаеца

яшчэ адно "сімвалічнае" месца – Дом ураду, куды беларускія праваабаронцы неаднаразова накірувалі прапановы і патрабаваны аб скасаванні съмяротнага пакарання."

Старшыня праваабарончага цэнтра "Вясна" Алесь Бяляцкі ў гэты дзень прыняў ўдзел у аналагічнай акцыі ў сталіцы Кыргызстана Бішкеку, дзе ён знаходзіўся ў складзе дэлегацыі Міжнароднай федэрациі правоў чалавека.

Звольнены за намер... быць презідэнтам

Былы віцебскі прэтэндэнт на ўдзел у прэзідэнцкіх выбарах спрабуе праз суд аднавіцца на пасадзе начальніка сектару зьнешнезеканамічных сувязей пладова-гароднінага камбінату "Нойка".

Ён быў звольнены 1 лістапада – пасля таго як спачатку заяўіў пра свой намер балатавацца на прэзідэнта краіны, а потым мусіў адмовіцца ад гэтага, як ён кажа, з прычыны ціску на сябраў яго ініцыятыўнай групы ды іншых акалічнасцяў.

У судзе Віцебскага раёну, які разглядае яго скаргу, Сяргей Рыжоў расправёў пра акалічнасці звольнення і яго прычыны – на думку спадара Рыжова, выключна палітычныя. Але судзьдзя Тацяна Дзегцярова разъбірае яго скаргу як чиста працоўны інцыдэнт, на звязаўчыя яго з палітычнай сітуацыяй у краіне, падкрэслівае эксп-кандыдат на ўдзел у прэзідэнцкіх выбарах.

Паводле Сяргея Рыжова, прычына звольнення надуманая і звязана-

ная з яго рашэннем балатавацца, якое адразу прыцягнула ўвагу незалежных СМИ як да яго асобы, так і да прадпрыемства, дзе ён працуе.

Адміністрацыя пладова-гароднінага камбінату "Нойка" звольніла яго за прагул — авбінаваціла яго ў тым, што ён "прагуляў" тры гадзіны працоўнага часу 4 каstryчніка.

У той дзень зранку, паводле словаў спадара Рыжова, ён выклікаў дахаты ўчастковага лекара, бо дрэнна пачуваўся. Аднак бальнічны ліст яму не далі – лекарка прапанавала ўвечары звязвіца на камісію ў паліклініку. Да 12-й гадзіны Сяргей Рыжоў паехаў у суд, дзе разъбіралася справа пра неўключэнне ў выбарчую камісію праваабаронцы Паўла Левінава. На той час патэнцыйны кандыдат на прэзідэнцкую пасаду быў адным з тых, хто рэкамендаваў спадара Левінава, і таму мусіў прысутнічаць на працэсе ў якасці съведкі.

Пасля суда Сяргей Рыжоў рушыў у паліклініку і прайшоў медыч-

ны агляд. Даведку з паліклінікі і позыву ў суд ён прадставіў кірауніцтву ў законным парадку, але трэバ гадзіны – ад візіту лекара да пачатку судовага працэсу – яму заічылі як прагул.

У судзе выступіла юрысконсульт прадпрыемства і лекарка, якая наўедвала Сяргея Рыжова па выкліку 4 каstryчніка. Звольнены эксп-кандыдат расправёў, што прадпрыемства "Нойка" не прадставіла суду дакументаў, дзе быў бы зафіксаваны дакладны час яго "прагулы".

Сяргей Рыжоў настойвае на тым, каб яго аднавілі на працы. У сваім хадайніцтве на адрас суда ён звязаўшыся і да ўсіх грамадзянай Беларусі напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў: "Хаця маёй ініцыятыўнай групе не удалося сабраць неабходнай колькасцю подпісаў, я зноў змагаўся за сваё жыццё, за шчасце сваёй дачкі, за годнае жыцьцё маёй сям'і, за вашу будучыню! Але я адзін, а вас – шмат. І наперадзе – ваш выбар... І я жадаю вам правільна зрабіць гэты выбор!"